

Název	Beruška nebo slunéčko III – galerie v přírodě
Věk dětí / časová dotace	3–6 let I. 60 minut, II. 30 minut
Vzdělávací oblast	Dítě a jeho tělo; Dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
Rozvíjená gramotnost	DIGITÁLNÍ MATEMATICKÁ

Cíl činnosti:

Dítě vytvoří zajímavou kompozici z různých materiálů a vzniklé dílo zachytí pomocí digitálních technologií, na základě domluvených kritérií vybere vhodný snímek, respektuje časový limit stanovený pro práci s digitálními technologiemi.

Pomůcky:

Různý přírodní materiál, hotové berušky z oblázků, klacíky – větvičky na orámování přírodních obrazů (asi 30 – 50 cm), digitální fotoaparát, se kterým mohou dobře manipulovat i děti (menší s vnějším displejem, kde dítě vidí, co fotografuje), počítač nebo interaktivní tabule, přesýpací hodiny.

Popis činnosti:

K této činnosti je potřeba mít předem vytvořené berušky (dětmi namalované oblázky), odolné vůči vodě.

I.

Na školní zahradě se děti rozdělí do menších skupinek, začnou vyhledávat vhodná místa, kde budou následně tvořit obrazy – kompozice (volíme místa zajímavá a také praktická ke spatření). Učitel nechá děti tvořit, průběžně je obchází a případně poskytuje podporu, tzn. že je dětem k dispozici, pokud by potřebovaly pomoc. Vhodně dětem nabízí možnosti zařadit do kompozic přírodniny, které jsou v dosahu dětí na zahradě (lze využít suché traviny, klacíky, větvičky, kousky kůry, listy, plody – šetrně k okolí). Cílem je vytvořit kompozice, které jsou esteticky zajímavé a působí vyváženě. Oceňujeme kreativitu a vlastní nápady. Když jsou obrazy hotové, děti je pomocí klacíků a větviček zarámují. Potom již nikdo do díla nezasahuje. Učitel postupně s dětmi ve skupinkách reflektuje, jak se jim práce dařila. Děti vymyslí pro své dílo název a s podporou učitele zapíší na vizitku název i jména autorů – dětí. Vzniklou „Galerii v přírodě“ postupně všichni projdou, zastavují se u jednotlivých obrazů a autoři ostatním své dílo představují. Následně probíhá fotografování jednotlivých obrazů, děti se na fotografování podílejí. Je vhodné nafotit více snímků, aby se děti vyzkoušely a následně byla možnost výběru. Při fotografování obrazů vyzkoušíme více různých úhlů záběrů.

II.

Po dokončení činností se děti s učitelem sejdou u počítače nebo interaktivní tabule, kde si prohlédnou nafocené přírodní obrazy. Cílem je vybrat jeden reprezentativní záběr za každou skupinu. Učitel domluví s dětmi kritéria výběru fotografií (ostré – nerozmazané, je vidět celá kompozice, zajímavý záběr). Učitel s dětmi určí časový limit, který je třeba dodržet v rámci ochrany zdraví při práci s digitálními technologiemi (10 až 15 minut). Je vhodné zvolit takový mechanismus měření času, který je pro děti předškolního věku zajímavý a atraktivní – např. přesýpací hodiny. Učitel zmíní rizika spojená s poškozením zraku ve spojení s nadměrným sledováním obrazovky – monitoru. Diskutujeme s dětmi o tom, zda mají v rodinách nastavená podobná pravidla důležitá pro ochranu našeho zdraví tak, jako jsme si určili při této činnosti v mateřské škole.

Komentář z pohledu gramotností:

Digitální gramotnost je rozvíjena při pořizování snímků s pomocí digitálních technologií (DG-0-2-01) a následně při hodnocení a výběru fotografií v počítači (DG-0-1-01/05). Při práci s digitálními technologiemi se děti seznamují s tématem ochrany zdraví – časovým limitem, který je třeba dodržet (DG-0-1-06/07).

Matematická gramotnost se rozvíjí při řešení kompozice fotografie (obrázku), kdy je důležitá orientace v rovině (MG-0-1-05), při které je vhodná i vzájemná spolupráce (MG-0-1-01). Při použití přírodnin děti využívají separované modely při určování kvantity (MG-0-2-13), třídí objekty a vybírají ty, které se do kompozice hodí, a vytřídí objekty, které nejsou pro kompozici vhodné – např. příliš velké, umělé, chráněné apod. (MG-0-3-01). Děti se učí pracovat s pomůckami na základě pokynů i samostatně podle své fantazie (MG-0-3-07) a přirozenou cestou zdokonalují svou motoriku (MG-0-3-08).

Hodnocení:

Důkazem o učení jsou vytvořené kompozice přírodních obrazů, vzniklé fotografie a vybrané finální záběry. Dalším **důkazem o učení** je respektování časového limitu a následná diskuze o nastavených pravidlech při používání digitálních technologií v rodinách dětí, o jejich dodržování či porušování.



Tvorba kompozic přírodních obrazů a hotová díla.



Fotografování hotových přírodních obrazů se zhotovenou vizitkou, dítě fotí z různých pozic.

Postřehy z ověřování:

Činnost navazovala na zkušenosti dětí z přímého pozorování hmyzu, získávání informací z různých zdrojů a dalších různorodých aktivit spojených s tématem o sluněčku sedmítečném. Děti se zájmem manipulovaly s přírodním materiálem. Tvořily hromádky z přírodnin. Mluvili jsme s dětmi o používaných přírodninách, domlouvali jsme se, kdo jaký materiál bude přidávat, komu se líbí domečky ze šišek a kdo chce raději stavět z trávy a kůry. Společně jsme postavili několik domečků z různorodého materiálu. Ve skupinkách s vedením učitelky jsme pozorovali první náznaky spolupráce mezi dětmi. Některé děti však neakceptovaly společné tvoření a postavily si svůj vlastní domeček.

Při fotografování přírodních obrazů se ukázalo, že děti mají značné zkušenosti s moderními technologiemi. Prokazovaly zručnost při manipulaci s digitálním fotoaparátem a zdatnost při volbě vhodného záběru. Pořizovaly snímky z různých úhlů a pozic (ve stoje, v dřepu a kleku...).

U počítače jsme společně procházeli celým procesem zpracování fotografií. Odstranili jsme nepovedené snímky a nejkvalitnější záběry jsme vytiskli. Z těchto fotografií děti vybraly jednu, kterou považovaly za nejzajímavější a nepovedenější.

Děti se vyjadřovaly k tomu, jak u nich doma jsou či nejsou pravidla používání digitálních technologií zavedena. Některé děti uváděly přesné omezení času tráveného u počítačových her, ale celkem volný přístup k ostatním digitálním technologiím, většina dětí omezení neměla žádná.

Další doporučení:

Při kreativní tvorbě kompozic přírodních obrazů učitel respektuje individuální tempo dětí a vítá různost jejich nápadů. Uvědomuje si, že pro dítě je důležitý proces tvorby a ne výsledek. Pokud chceme vzniklá díla v zahradě ponechat delší dobu, je vhodné vizitku s názvem díla a podpisy autorů vložit např. do eurofolie a zajistit kameny proti vlivům vlhka a větru. Autorské fotografie lze zarámovat a využít k výzdobě třídy (dbát na umístění v úrovni očí dětí).

Zdroje:

Všechny fotografie použité v dokumentu jsou dílem autora.

UDATNÁ, Jana a SMOLKOVÁ, Jana. *Naši malí kamarádi aneb ze života hmyzu*. [online] Metodický portál RVP.CZ, 6. 6. 2019, [cit. 2020-20-06].

Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/22147/NASI-MALI-KAMARADI-ANEB-ZE-ZIVOTA-HMYZU.html/>

Tento digitální vzdělávací materiál je součástí souboru aktivit, který vytvořil autorský tým [PPUC-MŠ-tým](#), hlavní editorka Jana Šmolková. Další sdílení a úpravy aktivity jsou umožněny za podmínek licence [CC BY-SA 4.0 Mezinárodní](#), která se vztahuje na text, obrázky i přílohy této aktivity, pokud není uvedeno jinak. Na stránce [www.gramotnosti.pro/epublikace](#) najdete konkrétní postup, jak lze v souladu s podmínkami otevřené licence aktivitu upravovat či šířit. Soubor aktivit byl vytvořen v rámci projektu [Podpora práce učitelů](#) (PPUC), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval [Národní pedagogický institut České republiky](#). Diskutujte a ohodnoťte aktivitu na stránce Elektronické materiály (<https://ema.rvp.cz/>) na Metodickém portálu RVP.CZ.



Gramotnosti.pro život!
Učíme v souvislostech



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

